

Itiner

	Táv	Szint	Jelzés
Nagyvázsony, vár	-----	-----	-----
Tálodi kolostor romjai	3,8	115	K
műút	5,3	161	K
Csicsói erdészház	8,1	185	K
Hamuházi elágazás	9,7	205	K
K■ elágazás	11,7	260	K
Monoszló	14,2	284	K■
Hegyes-tű, Árpád-kori vár	16,8	401	S, K, K▲
Tagyon-hegy	18,7	423	K▲, K
Szentantalfa	21,8	504	K
Szent Balázs templomrom	24,4	598	Z, PL
Dörgicse	26,8	650	PL
Boldogasszonydörgicsei templomrom	27,7	681	j.n., P
Szentpéterdörgicsei templomrom	28,6	710	P
Kossuth-kilátó	31,1	873	P, K▲
Turi-hegy	35,8	939	K▲, P, K
Zádor-vár	39,4	982	K, PL
Barnag, Kálvária	42,9	1025	PL, j.n.
Vöröstó, Kálvária	45,9	1093	j.n.
Nagyvázsony, vár	50,4	1110	j.n., P

Hit Pajzsa Nemzeti Egylet

Kinizsi Pál emléktúra-50

Nagyvázsony, Kinizsi vár	Csicsói erdészház	Hegyes-tű
RAJT	/OKT bélyegzés/	
06.00-08.00	
Szent Balázs t.rom	Szentpéterdörgicsei templomrom	Kossuth-kilátó
	Kód:	
.....
Zádor-vár	Barnag, Kálvária	Vöröstó, Kálvária
	Kód:	Kód:
.....
NÉV:		
RAJTSZÁM:		
RAJTIDŐ:		
CÉLIDŐ:		

**Főrendező telefonszáma:
Orbán Imre 06/70/942-4410**

Kinizsi Pál

„Kinizsi Pál mindkét felől fegyvert kötött vala fel és mint egy oroszlán oly fele vala az viadalban. Valamely felé fordul vala, mind levágja a törököket és rakva vala mind a két keze vérrel. És erős kiáltással bátorítja vala az adakozókat és nódítja vala őket a viadalra.” (Leírás Kinizsi Pálról a kenyérmezei csatából)

1494. november 24-én hunyt el Kinizsi Pál, Hunyadi Mátyás (ur. 1458-1490) legendás hadvezére, aki a monda szerint rendkívüli testi erejével keltette fel a király figyelmét. Kinizsi vakmerősége és kegyetlensége nyomán később számos népi legenda hőségévé vált, a férfi ugyanakkor nem csak kiváló hadvezér, de bőkezű várúr is volt, aki két évtized alatt felvirágoztatta Nagyvázsonyt és környékét.

Bár Kinizsi életének első feléről a nép ajkán kelt legendáknak köszönhetően rengeteg információval rendelkezünk, hiteles források híján ezeket az adatokat igencsak óvatosan kell kezelnünk. A hős feltehetőleg az 1430-as években született, szűkebb pátriája azonban ismeretlen, ennek nyomán máig több település verseng azért, hogy Kinizsi Pált saját szülőföldjének mondhassa: Nagyvázsonynál, Biharban és a Bánátban egyaránt előszeretettel mutogatják azt a malmot, ahol a rendkívüli erővel bíró molnárlegény állítólag malomkövön szolgálta fel a frissítőt Mátyás király – más mondák szerint Magyar Balázs – számára.

Kinizsi a legenda szerint ezzel a tetteivel bizonyult méltónak arra, hogy a király katonája legyen. Akár így történt, akár nem, az tény, hogy a férfi 1468-ban, Morvaországban már annál a Magyar Balásznál szolgált, aki később – 1480 körül – leányát, Benignát hozzá adta feleségül. Kinizsi ekkorra a hadvezérek közé emelkedett, ugyanis a két cseh hadjárat – 1468, 1471 – után a lengyelek ellen vívott 1474-es boroszlói háborúban is kitüntette magát, három évvel később pedig már saját serege élén vezetett várostromot Alsó-Ausztriában. Az erejéről messze földön híres katona tehát rászolgált későbbi legendás hírnevére, hőstetteit pedig Mátyás gazdag adományokkal honorálta: az uralkodó 1472-ben Kinizsinek ajándékozta Nagyvázsonyt – a hozzá tartozó birtokokkal együtt –, a hadvezér esküvője után pedig „hozományként” Somló várát is átadta.

Kinizsi Pál uradalmában legalább olyan jelentős vezetőnek bizonyult, mint a csatamezőn, ugyanis erőfeszítései nyomán Nagyvázsony és környéke a 15. század végén ugrásszerű fejlődésnek indult. A fekete sereg rettegett katonája nem csak a kezébe került várakon végzett komoly erősítési munkálatokat, de a pálosok számára épített kolostorral és templommal a kulturális élet vérkeringésébe is bekapcsolta birtokát. Nagyvázsony Kinizsi alatt lett az a kiterjedt komplexum, melynek romjai ma népszerű turistalátványosságnak számítanak.

A félelmetes erejű katona aztán a csehek és osztrákok után 1478-tól az oszmánok ellen hadakozhatott, Mátyás ugyanis ebben az esztendőben Temesvár urának és alsó-magyarországi főkapitánynak tette meg hadvezérét.

Kinizsi az 1479. évi kenyérmezei csatában oroszlánrészt vállalt a magyar seregek győzelmében, miután az egyik török szárnynak a hadvezér pusztá látványától inába szállt a bátorsága. A főkapitány a következő évben 30 000 fős seregével Kruseváciig nyomult előre az oszmánok által megszállt Szerbiában, majd a későbbiekben Szendrőnél többször is győzelmet aratott a törökök ellen, miután pedig Mátyás és I. Bajazid szultán (ur. 1481-1512) 1483-ban tíz évre szóló békeszerződést kötött, a határ menti oszmán portyák megakadályozása lett a fő feladata.

1490-ben meghalt Hunyadi Mátyás, Kinizsi pedig főkapitányként egyszeriben jelentős politikai befolyáshoz jutott, amit nem az elhunyt uralkodó kérése szerint – tehát Corvin János javára –, hanem II. Ulászló (ur. 1490-1516) trónra juttatása érdekében használt fel; ő vezette például azt a hadsereget, amely a Tolna megyei Csontmezőn legyőzte a dél felé vonuló János herceg csapatait. Kinizsi ezen az eseten kívül akkor sem lehetett könnyű helyzetben, amikor a fosztogatásig süllyedt, egykor dicső fekete sereg maradványait – 1492 nyarán – épp neki kellett szétverni a Száva mellett.

Kinizsi Pál – aki II. Ulászló szolgálatában az országbírói tisztségig jutott – politikai orientációja ellenére nem szünt meg Magyarország érdekében munkálkodni: a Mátyás halála utáni zűrzavarban oroszlánrészt vállalt a trónkövetelő Miksa római király – későbbi császár (ur. 1493-1519) – kiűzésében, a végeken pedig nem csak martalóccá züllött egykori katonái, de az oszmánok ellen is bátran táborba szállt. Kinizsi számos alkalommal tört be Szerbiába, 1494 során pedig megakadályozta, hogy egyes áruló tisztek átadják a törököknek Nándorfehérvárt, majd szörnyű kínzásokkal teremtett rendet. A bátorságáról és kegyetlenségéről egyaránt messze földön híres katona az eset után nem sokkal szélütést kapott, azonban hordszéken, félig bénán is a törökök ellen vonult.

Kinizsi 1494 őszén már megrendült egészségi állapotban vette ostrom alá a Duna-parti Szendrő várát, melynek vívása közben, 1494. november 24-én, Szent-Kelemen faluban befejezte küzdelmes pályafutását. A törökverő hőst Nagyvázsonyban, az erődítmény kápolnájában helyezték végső nyugalomra, tisztelete – majdhogynem kultusza – pedig idővel az egész országban elterjedt.

Egy olyan korban, mikor a Kinizsi által százszor megvert ellenség felülkerekedett Magyarországon, a nép nosztalgikus érzéssel őrizte meg azt a hőst, aki szinte egymaga elegendő volt ahhoz, hogy távol tartsa az ellenséget határainktól.